

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 343/2021
30.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Невенке Важић и Дубравке Дамјановић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због кривичног дела разбојништво из члана 206. став 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Мирослава Бојића и браниоца окривљеног Драгољуба Дукића - адвоката Владимира Станојчића, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Чачку 8К бр. 243/18 од 23.06.2020. године и Апелационог суда у Крагујевцу КЖ1-652/20 од 06.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 30.11.2021. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости поднети против правноснажних пресуда Основног суда у Чачку 8К бр. 243/18 од 23.06.2020. године и Апелационог суда у Крагујевцу КЖ1-652/20 од 06.11.2020. године и то: браниоца окривљеног АА - адвоката Мирослава Бојића и браниоца окривљеног Драгољуба Дукића - адвоката Владимира Станојчића у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, а браниоца окривљеног АА - адвоката Мирослава Бојића и у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених **ОДБАЦУЈУ** као недозвољени.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку 8К бр. 243/18 од 23.06.2020. године, оглашени су кривим и то:

-окривљени Драгољуб Дукић за два кривична дела разбојништво из члана 206. став 1. КЗ за која су му претходно утврђене казне затвора у трајању од по 6 месеци; шест кривичних дела разбојништво у саизвршилаштву из члана 206. став 1. у вези члана 33. КЗ за која су му претходно утврђене казне затвора у трајању од по 6 месеци и три кривична дела разбојништво у покушају у саизвршилаштву из члана 206. став 1. у вези члана 30. и 33. КЗ за која су му претходно утврђене казне затвора у трајању од по 6 месеци,

те је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 3 године,

-окривљени АА за кривично дело разбојништво из члана 206. став 1. КЗ за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од 6 месеци, за шест кривичних дела

разбојништво у саизвршилаштву из члана 206. став 1. у вези члана 33. КЗ за која су му претходно утврђене казне затвора у трајању од по 6 месеци, за три кривична дела разбојништво у покушају у саизвршилаштву из члана 206. став 1. у вези члана 30. и 33. КЗ за која су му претходно утврђене казне затвора у трајању од по 6 месеци те је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 2 године.

Истом пресудом одлучено је и о трошковима кривичног поступка, као и имовинскоправном захтеву оштећених, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу КЖ1-652/20 од 06.11.2020. године одбијене су као неосноване жалбе Основног јавног тужиоца у Чачку и бранилаца окривљених Драгољуба Дукића и АА и пресуда Основног суда у Чачку 8К бр. 243/18 од 23.06.2020. године, потврђена.

Против напред наведених правноснажних пресуда, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, захтеве за заштиту законитости поднели су бранилац окривљеног АА - адвокат Мирослав Бојић и бранилац окривљеног Драгољуба Дукића - адвокат Владимир Станојчић, са предлогом исте садржине и то да: Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи и окривљене ослободи од оптужбе да су извршили наведена кривична дела или исте укине или само пресуду другостепеног суда и одреди да се поступак понови пред првостепеним или другостепеним судом.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је по оцени навода изнетих у захтевима, нашао:

- захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Мирослава Бојића је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

- захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Драгољуба Дукића - адвоката Владимира Станојчића је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА - адвокат Мирослав Бојић, као незаконити доказ означава записник о саслушању окривљеног АА дат у ПУ Чачак дана 21.03.2013. године, с обзиром да је у конкретном случају, по ставу одбране, поступљено супротно одредби члана 85. став 3. ЗКП, где је прописано да је орган поступка дужан да позове окривљеног да се изричито изјасни о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, уз упозорење да ће му супротно бити постављен бранилац по службеној дужности. Наиме, окривљеном АА је *de facto* постављен бранилац по службеној дужности без овог упозорења, односно без упозорења да се изричито изјасни да ли ће узети браниоца по свом избору.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА – адвокат Мирослав Бојић, као незаконит доказ означава и записник о саслушању окривљеног АА сачињен пред истражним судијом Основног суда у Чачку у предмету Ки бр. 432/13 дана 21.08.2013. године, с обзиром да је приликом изношења одбране окривљеног, уместо браниоца, том приликом присуствовао адвокатски приправник без положеног правосудног испита - ВВ, а да је на самом записнику констатовано да окривљени жели да изнесе одбрану у присуству браниоца.

Законитост наведених доказа, с обзиром да су прибављени пре почетка примене сада важећег Законика о кривичном поступку (01.10.2013. године), сходно одредби члана 604. став 1. тог законика, Врховни касациони суд је ценио према одредбама ЗКП („Службени гласник РС“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05, 49/07, 122/08, 72/09 и 76/10) – у даљем тексту „раније важећег ЗКП“.

Имајући у виду напред цитирану одредбу члана 604. став 1. Законика, Врховни касациони суд налази да се основано захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА указује да записник о саслушању окривљеног АА дат у ПУ Чачак дана 21.03.2013. године није прибављени у складу са одредбама Законика о кривичном поступку, који је важио у време предузимања радње сачињавања записника, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 226. став 9. раније важећег ЗКП прописано је да ако осумњичени, у присуству адвоката пристане да да исказ, орган унутрашњих послова ће га саслушати према одредбама тог законика о саслушању окривљеног, да ће о саслушању осумњиченог, орган унутрашњих послова обавестити надлежног јавног тужиоца који може присуствовати његовом саслушању, као и да се записник о том саслушању не издваја из списка и може се користити као доказ у кривичном поступку.

Одредбом члана 89. став 9., раније важећег ЗКП прописано је да окривљени може бити саслушан у одсуству браниоца ако се изричито одрекао тог права, а одбрана није обавезна, ако бранилац није присутан иако је обавештен о саслушању (члан 251.), а не постоји могућност да окривљени узме другог браниоца или ако за прво саслушање окривљени није обезбедио присуство браниоца ни у року од 24 сата од часа када је поучен о овом праву (члан 4. став 2. тачка 2)), осим у случају обавезне одбране, док је у ставу 10. истог члана прописано да ако је поступљено противно одредбама става 8. и 9. овог члана или окривљени није поучен о правима из става 2. овог члана или ако изјаве окривљеног из става 9. овог члана о присуствовању браниоца нису убележене у записник, на исказу окривљеног не може се заснивати судска одлука.

Записник о саслушању окривљеног, тада осумњиченог АА пред овлашћеним службеним лицима Полицијске управе у Чачку дана 21.03.2013. године не садржи изричиту констатацију осумњиченог да ли ће узети браниоца по свом избору, односно да ли жели да га заступа изабрани бранилац и да се таква изјава унесе у записник.

Одредбом члана 68. став 3. тада важећег ЗКП прописано је да се за браниоца може узети само адвокат, а њега може заменити адвокатски приправник, ако се поступак води за кривично дело за које се по закону може изрећи казна затвора у трајању до 5 година.

Одредбом члана 206. став 1. КЗ пописано је да ће ко употребом силе против неког лица или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело одузме туђу покретну ствар у намери да њеним присвајањем себи или другом прибави противправну имовинску корист, казниће се затвором од две до десет година.

Имајући у виду цитиране одредбе закона, Врховни касациони суд налази да се основано захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Мирослава Бојића указује да је записник о саслушању окривљеног сачињен пред истражним судијом Основног суда у Чачку Ки бр. 432/13 од 21.08.2013. године обављен супротно одредбама одредби члана 68. став 3. тада важећег ЗКП, обзиром да је окривљени критичном приликом изјавио да своју одбрану жели да изнесе у присуству браниоца, а да је његовом саслушању присуствовао адвокатски приправник – ВВ, која није могла заменити адвоката, који једини може бити бранилац, имајући у виду да се према окривљеном водио кривични поступак за кривично дело из члана 206 КЗ, за које је прописана казна затвора од две до десет година.

Међутим, по оцени овог суда, иако је записник о саслушању окривљеног, тада осумњиченог АА, сачињен пред овлашћеним службеним лицима ПУ Чачак дана 21.03.2013. године, као и записник о саслушању окривљеног АА сачињен пред истражним судијом Основног суда у Чачку Ки бр. 432/13 од 21.08.2013. године незаконито прибављен доказ, правноснажним пресудама није учињена повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1. ЗКП, јер ова повреда поступка не постоји ако је, с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донесена иста пресуда.

Наиме, чињенице које су биле предмет доказивања у вези извршења кривичних дела за која је окривљени АА оглашен кривим побијаним правноснажним пресудама, нижестепени судови су утврдили и на основу других доказа ближе наведених у образложењу првостепене пресуде, као и на основу одбране окривљеног Драгољуба Дукића датој пред истражним судијом Основног суда у Чачку на записнику Ки бр. 432/13 од 18.09.2013. године, по захтеву за спровођење истраге Основног јавног тужиоца у Чачку Кт 323/13 од 04.06.2013. године.

На повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП указује и бранилац окривљеног Драгољуба Дукића – адвокат Владимир Станојчић и као незаконит доказ означава записник о саслушању окривљеног Драгољуба Дукића сачињен у ПУ Чачак дана 20.03.2013. године. И овај бранилац сматра да је конкретном приликом орган поступка поступио супротно одредби члана 85. став 3. ЗКП.

По ставу Врховног касационог суда, стоје напред изнети наводи браниоца окривљеног Драгољуба Дукића – адвоката Владимира Станојчића. Међутим, изнети недостатак – упозорење и изјава осумњиченог да ли ће узети браниоца по свом избору, односно да ли жели да га заступа изабрани бранилац и уношење такве изјаве у записник о саслушању окривљеног Драгољуба Дукића сачињен у ПУ Чачак дана 20.03.2013. године је отклоњен у даљем току поступка, с обзиром да се овај окривљени приликом саслушања пред истражним судијом Основног суда у Чачку дана 18.09.2013. године на записнику Ки бр. 432/13, по захтеву за спровођење истраге Основног јавног тужиоца у Чачку Кт 323/13 од 04.06.2013. године, изричито изјаснио да му бранилац није потребан, да хоће да изнесе одбрану и одговара на питања суда, да признаје извршење кривичних дела у потпуности и целини, као и да је такву одбрану дао и

овлашћеним службеним лицима ПУ Чачак у присуству браниоца-адвоката и да је то у потпуности и његова одбрана пред судом.

Имајући у виду напред наведено неосновано бранилац окривљеног Драгољуба Дукића – адвокат Владимир Станојчић указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, с обзиром да је окривљени Драгољуб Дукић у даљем току поступка одбраном изнетом пред истражним судијом Основног суд у Чачку у потпуности конвалидирао одбрану дату пред овлашћеним службеним лицима ПУ Чачак.

Бранилац окривљеног АА - адвокат Мирослав Бојић, иако не нумерише, у поднетом захтеву за заштиту законитости указује и на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, наводима да су окривљени оглашени кривим и за кривична дела разбојништво у покушају и да има места примени института добровољни одустанак из члана 32. КЗ, јер се у конкретном случају, нису десиле околности које предвиђа одредба члана 32. став 2. КЗ, које би онемогућиле или знатно отежале извршење кривичних дела, с обзиром да су извршиоци у овим случајевима *de facto* и *de jure* добровољно одустали од извршења.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Мирослава Бојића, Врховни касациони суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Наиме, из чињеничних описа кривичних дела утврђених у изреци првостепене пресуде и то на штету оштећене ГГ, ДД и ЋЋ, произилази да су кривична дела остала у покушају, услед постојања спољних околности - понашања наведених оштећених, које су критичним приликама викале или дозивале у помоћ, на који начин су постојале спољне сметње које су таквог интензитета да би довршење кривичног дела, за окривљене значило или повећани ризик за откривање, или би уопште извршење кривичног дела чинило битно тежим, из којих разлога је, по ставу овог суда, у конкретним случајевима, добровољност искључена.

Сходно изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Мирослава Бојића којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Мирослава Бојића и браниоца окривљеног Драгољуба Дукића - адвоката Владимира Станојчића, у преосталом делу су недозвољени.

Одредбом члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, прописано је да се захтев за заштиту законитости може поднети ако је правноснажном одлуком или одлуком у поступку који је претходио њеном доношењу повређен закон, а ставом 4. наведеног члана предвиђени су услови под којима окривљени преко свог браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, а то је учињено таксативним набрајањем повреда закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и жалбеним судом – члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

Бранилац окривљеног АА - адвокат Мирослав Бојић и бранилац окривљеног Драгољуба Дукића - адвокат Владимир Станојчић, у поднетим захтевима за заштиту

законитости нумеришу и повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, због које повреде је дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца. Међутим, образлажући напред наведену повреду закона, оба браниоца, у суштини указују на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 3) ЗКП наводима исте садржине и то да је јавна седница другостепеног суда одржана 06.11.2020. године, да је почела тако што је председник већа судија Александар Блануша представио чланове већа и то себе као председника већа, судију известиоца Зорицу Ђурић и другог судију Злату Несторовић, тражећи од присутних бранилаца да се изјасне да ли имају примедбе на састав већа, а како није било примедби седница је одржана, али да из уводног дела другостепене пресуде произилази да је у одлучивању и доношењу одлуке по жалби учествовала судија Олга Пековић која није није присуствовала јавној седници.

У преосталом делу захтева за заштиту законитости бранилац окривљеног АА – адвокат Мирослав Бојић указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП наводима да је недопустива злоупотреба обавезе на савесну и брижљиву оцену сваког појединачног доказа и свих доказа у целини, те у вези са тим износи сопствену оцену изведених доказа, пре свега исказа оштећених и то у делу у којем су се изјашњавале у погледу конституције и физичких карактеристика окривљених.

Међутим, повреда закона из члана 438. став 1 тачка 3) ЗКП, као и погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреда закона из члана 440. ЗКП, сходно одредбама члана 485. ЗКП, нису предмет разматрања од стране Врховног касационог суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле, нису дозвољени разлози, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, због чега је Врховни касациони суд, захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених у напред наведеном делу, оценио као недозвољене.

Са изнетих разлога Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.**

**Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић